

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

224

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762246 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

"אֲשֵׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל! לִפְנֵי מִי אַתֶּם מְטַהְרִין?"

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

לזאת אמר ר"ע בהתפעלות: 'אשריכם ישראל', הלא דרך התשובה הוא מן הטובות היותר גדולות שבעוה"ז, לפי שיש בזה שני מיני תועלת: חדא, במילי דעלמא וע"ז אמר: 'לפני מי אתם מטהרין?', כלומר: הגע בעצמך לפני מי אתה משתדל בדרכי התשובה וטהרת הלב? אם רק לפני הקב"ה, או גם לפני עצמך? הלא גם אלמלא נתנה דרך התשובה היית מוכרח ג"כ להפסיק מן העבר שלך, כי מי שאכל שום וריחו נודף יחזור ויאכל שום?

הלא אין לך מן העבר של חיי הטבע אלא הקנאה בלבד ובשעה שאתה שוכח ממעשיך המגונים אותה שעה היא שעה מוצלחת ואם כן למה לך חיים כאלה, אם כן, מצד מילי דעלמא מוכרח אתה לשוב ואין זה רק גזירת ה' כמו מס על האדם, אלא בגדר רפואה לרפא חולי הנפש, כי המדות הרעות מקצרות חיי האדם וחכמת האדם ומרגיש תמיד הרעות יותר מן הטובות.

ועוד שנית, 'ומי מטהר אתכם?' שיש בזה תקן העבר גם בבחינת מילי דשמיא וכל ההפסדים יתהפכו לרווחים. ועוד כיון שהקב"ה מטהר את האדם, הלא יש לו תקוה שישג סייעתא דשמיא גם על הפנימיות שלו שלא יתהפך לבו בקרבו ויטהר לבו מן העבירה ומן התשוקה של העבירה, כמשה"כ: "אֲבִיעָה לְכֶם רוּחִי" (משלי א) וכתב הגר"א ז"ל: כשאדם

אם בהפסד ממון כך! כ"ש בהפסד כל הרוח חיים של האדם וטהרת הלב שלו, בודאי צריך להתנהג בדרך התשובה לעזוב העבר המקולקל שלו, אשר אין לו ממנו כי אם יגון ואנחה.

ושנית, יש בדרך התשובה תועלת במילי דשמיא, שנתהפך לאיש אחר עם השקפות גבוהות להדמות לגדולים ממנו, ליחיד סגולה שגדלו והצלילו וגם עשו פרי ואז מתקן העתיד עם העבר שלו בבחינת מילי דשמיא, כי שונה היא התשובה מכל ענייני העוה"ז, כי בענייני המסחר כשאדם מפסיד הלא נשאר ההפסד לעולם, גם כי ירוויח אח"כ לא יתוקן בזה העבר, כי לולא ההיזק היה הרווח יותר גדול. לא כן הוא בדרך התשובה, כי האדם יכול לתקן כל העבר שלו ולהחזיר אבירתו, באופן כי מההיזק גופא נעשה ריוח ולפי רמות ההפסד כן יגדל הרווח, כמ"ש חז"ל (יומא פו:): עשה תשובה מאהבה 'זדוונות נעשו לו כזכיות'. ואושר כזה לא נמצא בשום מסחר רק בעסק התשובה.

'אמר ר"ע: 'אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, שנאמר (ירמיה יז): 'מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל ה' " מה מקוה מטהר את הטמאים, אף הקב"ה מטהר את ישראל' (יומא פה:).

הנה במקוה יש שני מיני תועלת: חדא, סלוק הטומאה. והשנית, קבלת טהרה. כן יש בדרך התשובה שני מיני תועלת: חדא, במילי דעלמא שניצל מסכנה של חיי טבע, ש'הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם' (אבות ד) וחיייו אינם חיים, כי הוא דומה למי שיש לו חולי מעים ונמצא בתוך כרך גדול בשעה שדלתות החצרות נעולות, כן נמצא האדם בתוך מלחמת התאוה והכבוד, מצד אחד דוחק לו הבלי הזמן ומצד השני הכל סגור בעדו. והנסיון מעיד כי אין שום דרך מנוחה בעוה"ז אלא רק דרך התשובה.

הגע בעצמך! מה יש לו לאדם מן העבר שלו? הלא רק חרפה ובטול הזמן וחרטות עוקצות כנחש בתוך הנפש, א"כ גם אלמלא נתנה דרך התשובה, היה ג"כ האדם מוכרח להנזר מהרגליו הרעים ולהפסיק מהתעלמותו וטרדת נפשו, כי גם הסוחר במסחרו מתנהג בדרכי התשובה, אם יארע לו מכשול שנתברר לו אח"כ ששותפו הוא רמאי וגונב ממנו מיטב נכסיו ומיטב כספו, אז מתחרט על העבר ועושה קבלה על להבא, להתרחק שבעים שיערים מאדם חשוד וממכשולים שעלולים לעשות חרבן בתוך העסק שלו.

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

מקבל על עצמו להתהפך לטוב, אז ישיג רוח גדול ממרום להוסיף קדושה משעה לשעה ומרגע לרגע ולכן הביא ר"ע הפסוק מנביאים ולא הביא הפסוק: **"לפני ה' תטהרו"** (ויקרא טז) שהוא מן התורה, לפי שבפסוק: **"מקנה ישראל ה'** מרומז שני התועליות הנ"ל, שגם מצד החיים הזמניים מוכרח האדם להתנהג בדרך התשובה.

ולזאת צריך האדם לשאול לעצמו, מי זה גבר אשר יראה מתנוצצת לפניו אבן טובה ולא ימהר לקחתה, כן ישאל לעצמו: כיון שדרך התשובה מוכרחת לאדם ויום הכפורים הוא יום הרצון, יום המסוגל לקבל שבים והלב נכנע וחרד, מי זה גבר אשר יכול להתעשר ברגע אחד לצאת מאפלה לאור גדול ולא ימהר לשוב אל ה' ? הלא כל ימי חייו אנו רודפים אחר קצת הרגש נכון, אם לא עכשיו, אימתי? וצריך האדם לפחד כי בודאי יבוא יום שירצה לתקן את העבר שלו ואז יאמר לו הקב"ה: 'כשרצית לא רצית, עכשיו שאתה רוצה אין אני רוצה'.

וא"כ, צריך האדם לזרז עצמו בשעה שמוצא ומצוי, כמ"ש חז"ל: 'עשה בזמן שאתה מוצא ומצוי ועודך בידך לעשות'. הלא האדם צריך להתבייש בעצמו, כי מה מעכב אותו ומה עומד לו על הדרך? הלא בזה הוא דומה לפלוני האיכר שלא רצה לנסוע במחלקה הראשונה ברכבת, מפני ששם צריכים להזהר מלזרוק כיוו וניעו על הרצפה, אלא רק בתוך קרון מיוחד לכך. כן האדם, קשה לו להסכים להתנהג בנימוסי המצוינים ולשפר מעשיו כמעשה המסוגלים, לפי שהוא רגיל לזרוק דבריו מפיו בלי חשבון ובלי חכמה.

גם אם האדם מרגיש בעצמו שרצונו בלתי חזק וגם אם לפעמים חזק, אבל בלתי ארוך, גם בזה אין שום התנצלות כי **"אֲכַנְיָם שִׁחְקוֹ מִים"** (איוב יד). **"מה רך פסל את הקשה, ד"ת שקשים כברזל אינו דין שיחקקו לבו של אדם"**. כי ע"י למוד המוסר בהתפעלות יוצר האדם בנפשו רצון חזק וארוך. וכשם שאדם עוסק במעלות החכמה, כן צריך לעסוק במעלת השגת הרצון הטהור. ואם יבחר אדם תחילתו של ר"ע אז יצליח ג"כ להשיג סופו של ר"ע, שיכיר בחוש כי **"אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים"** בבחינת מילי דעלמא **"ומי מטהר אתכם"** בבחינת מילי דשמיא. (חיי המוסר ח"א).

כלל גדול אמרו חכמי המוסר ויש לאדם לידע זאת בשעה שעומד לפני השי"ת ביום הכפורים: כי יוה"כ מתחיל, אחרי יום הכפורים!
כלומר: העבודה העיקרית היא לשמור

ולקיים את הקבלות וההחלטות שעשה אדם ביום הכפורים לשוב אליו באמת, עיקר זה ודאי בא אחרי יום הכפורים! וכשירצה האדם לדעת אם היה לו יום הכפורים ואם לאו ח"ו, יתבונן במעשיו אחרי יוה"כ, אם הטיב מעשיו, הרי טוב ואם לאו, ח"ו **"לפתח חטאת ריבך"** (בראשית ד). א"כ, איזה יוה"כ הוא זה? וכבר אמרו בשם אדמו"ר הגה"צ ר' יצחק בלאזער ז"ל: סימן זה יהא בידו של אדם, אם עשה תשובה באמת ונתכפרו לו עונותיו, הרי נזדכך לבו ונפשו ונעשה צדיק! ואדם שהוא נקי מעבירות, אינו מתאוה לרע! וכמאמרם ז"ל (אבות ד): **'מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה'**!

והנה אחז"ל (ויק"ר ג): **'קרא אדם ולא שנה, עדין בחוץ עומד. שנה ולא קרא, עדין בחוץ עומד. קרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמים, דומה למי שנעלמו ממנו סתרי תורה, שנאמר (ירמיה לא): 'כי אֲחֲרַי שׁוֹבֵי נַחֲמֵי'.** אבל קרא אדם תורה נביאים וכתובים ושנה מדרש הלכות ואגדות ושימש תלמידי חכמים, אפי' מת עליו, אפי' נהרג עליו, הרי הוא בשמחה לעולם, לכך נאמר (שה"ש א): **"על פן עלמות אֶהְבֹּדךָ"** ויש להתבונן, מאי ראה מהא ד"אֲחֲרַי שׁוֹבֵי נַחֲמֵי", לדבר זה, שאם לא שימש ת"ח דומה כמי שנעלמו ממנו סתרי תורה?

ונראה: דהנה ג' עיקרים בתשובה כידוע: חרטה, קבלה וודוי. מעיקרא, חרטה ואח"כ קבלה וודוי. וכבר כתב רבינו יונה ז"ל (שע"ת א יא): סדר הזה הוא רק למי שחטא על דרך מקרה: **'ראשית תשובת האיש הזה, החרטה... אך האיש המתייבב על דרך לא טוב תמיד ושונה באולתו ושכ במרוצתו גם פעמים רבות וכל עת אוהב הרע, ראשית תשובת האיש הזה לעזוב דרכו ומחשבתו הרעה! ולקבל עליו לבל יוסיף לחטוא, אח"כ יתחרט על עלילותיו הנשחתות'.**

הרי דהסדר של מעיקרא, חרטה. ואחר כך, קבלה, הוא רק למי אשר חטא על דרך מקרה וכמ"ש (משלי כח): **"ומוֹדָה נְעֻזָּב יִרְחָם"**, מתחילה **"מוֹדָה"** ואח"כ **"נְעֻזָּב"**. מה שאין כן המתייבב על דרך לא טוב תמיד, סדר תשובתו בהיפוך: מקודם עזיבת דרכו ומחשבתו הרעה, קבלה להטיב דרכו להבא ואח"כ חרטה על לשעבר! כמו שכתוב (ישעיה נה): **"נְעֻזָּב יִשְׁעֵךְ נִרְכָּב וְאִישׁ אֶנֶן מַחְשַׁבְתִּי"** ואח"כ **"וַיִּשָׁב אֶל ה' וַיִּרְחַמְהוּ"**. כי האיש המתייבב על דרך לא טוב תמיד וכל עת הוא אוהב הרע, אי אפשר שתהא חרטתו חרטה גמורה, כל זמן שלא עזב דרכו ומחשבתו הרעה לבל יוסיף לחטוא! כי איך ירמה את עצמו ויאמר מתחרט אני?! בעת אשר

מכשול עונו עדין ישים נוכח פניו, רוצה לומר: התאוה והיצר וחפצו ומגמתו אשר לא יבצר ממנו כל אשר יזם לעשות?

ותדע שהרי רבינו יונה כתב משל בזה: למי שאוחז את השרץ ובא לטבול ולהטהר, דודאי צריך להניח השרץ תחילה ואח"כ יטבול ויטהר, כי כל זמן שהשרץ בידו עוד טומאתו בו ואין הטבילה מועילה וכאילו היה דבר חוצץ על גופו בטבילתו שלא היתה כאן טבילה מעולם וכן הדבר הזה! שהמתייבב על דרך לא טוב תמיד, אי אפשר שתהיה חרטתו שלמה, מאחר שהוא אוהב עדין את הרע.

והנה מקור החרטה הבאה לאדם על עבירותיו הוא, בהרגש לבו כי עשה רע וקלקל לנפשו בזה ובבא! וכמו שכתב שם הר"י בהעיקר הראשון: **'החרטה, יבין לבבו כי רע ומר עזבו את ה' וישיב אל לבו כי יש עונש ונקם וישלם על העון ויתחרט על מעשיו הרעים ויאמר בלבו מה עשיתי?'** עיי"ש.

הנה החסיד רבינו יונה כאחד הראשונים ז"ל מדקדק בכל דבור ודבור, אין בו שום מלה יתירה ח"ו וראה שחזר ושנה ושילש, יבין לבבו וישיב אל לבו ויאמר בלבו, להורות כי אין החרטה תלויה בהבנת השכל, אלא בהרגשת הלב! כי השכל ודאי מבין כי רע ומר עזבו את ה' וכל זמן שלא נשחת שכלו לגמרי, הלוך ילך ובכה על מה ולמה הוא נשקע בטומאת העבירות! וכמ"ש חז"ל (שבת לא): **'יודעים רשעים שדרכם למיתה' אך דא עקא ש'לבם בריא להם כאלום'!**

מעתה נבוא להמדרש הנ"ל: **'קרא ולא שנה, עדין בחוץ הוא עומד. שנה ולא קרא, עדין בחוץ הוא עומד. קרא ושנה ולא שימש ת"ח, דומה כמי שנעלמו ממנו סתרי תורה'.** פירוש: אם 'קרא ולא שנה או שנה ולא קרא, גם הפירוש הפשוט והנגלה לא ידע האדם הלזה, כי **'עדין בחוץ הוא עומד'**, משא"כ מי ש'קרא ושנה' הנה הוא יודע כבר לפרש הפשט הפשוט והנגלה לעיני בני אדם העמלים בתורה, אבל מ"מ **'נעלמו ממנו סתרי תורה'.**

כלומר: אינו יודע שיש עוד דברים טמונים שם, סתרי תורה! ואף אם בפיו יאמר ויחזור ויאמר דברים בגו אני רואה כאן! מ"מ לבו אינו מבחין כלל בזה כמוכן, כי ראיית הלב היא ההשגה וההבנה וכל זמן שלא השיג הלב אכות הדבר, הרי זה כמי שלא ראה כלל והיינו מה שאמר: **'דומה כמי שנעלמו ממנו סתרי תורה'** כי החלק הנסתר הוא נעלם מאתו ממש, שלא ראה עדין את המדרגה ההיא כי לא השיגה עוד. והוא ענין שמוש תלמידי חכמים!

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

יחם לבכו עוד לאהבה וליראה את השם הנכבד, כהיום הזה של יום הכפורים! ומה יעשה אדם וינצל! יתבודד בחדרי רוחו ויחפור פנות לבבו, להאיר לעצמו באותם רגעים קדושים אשר עברו עליו כבר, ילמוד מהם, ישתדל לשמש ברגשות קדש ת"ח שלו ויאמר לנפשו 'הלא חמותי ראיתי אור! ומה נשתנית?' האם כעת בן אדם אחר הנני? ודאי פשוט וברור, כי כשם שיכולתי לעלות בהר ולנגוע בקצהו אז, כן גם עתה הנני לכהונה! הנני למלכות! על עצמי ובשרי, על רוחי ועל נפשי! והוא הנקרא למוד המוסר! כל אלו הרגעים הקדושים והטהורים, אם ישמשו לך לקח להיות כן כמאז גם עתה! הרי מצאת סתרי תורה שנעלמו ממך! ומה גדולים דברי חכמים שאמרו 'גדולה שמושה של תורה יותר מלמדה'. (אור יהל ג).

יבין נָשָׁב וּרְפָא לוֹ וכמ"ש הר"י בשע"ת הנ"ל והוכיח כן מהפסוק הזה, **כִּי אַחֲרַי שׁוּבִי נַחֲמֵתִי וְאַחֲרַי הִדְרַעִי סַפְקֵתִי עַל יָרֵךְ דּוּקָא!** וכמו כן אי אפשר לו לאדם לעמוד על סתרי התורה קודם שישמש ת"ח! והנה מהו גדר שמוש ת"ח בענין התשובה? הוא שמוש הת"ח שלו עצמו! כלומר: הרי כל אדם יהיה מי שיהיה, ביום הכפורים הוא עומד במצב רוחני טוב הרבה יותר מכל השנה, ראה, ידע והבין, לפני מי הוא עומד ומטהר עצמו, לפני אבינו שבשמים! אך דא עקא, כי אחרי יוה"כ בהגיעו לימי החול והחולין, נופל הוא ח"ו מאיגרא רמה עד לתוך קערת האטריות! אחרים מיד עם תקיעת השופר, כעין וירא כי היתה הרוחה. ומעטים עוד מנסים להתפלל מעריב כהוגן וכמעט **"אָדָם אַחַד מְאֻלָּף מְצֵאתִי"** (קהלת ז), איש אשר

כי כל זמן שלא ראה אדם בהרגשי לבו ונפשו, אכות יותר גדולה מהשגתו והיינו: קודם שישמש תלמיד חכם רם ונשא עליו, אינו מכיר דרך יותר טובה מדרכו ולא יבין השגה גדולה מהשגתו ונשאר שוקד על שמריו וחסל! והוא מה שאחז"ל עור במק"א (ברכות ז): **'גדולה שמושה של תורה יותר מלמודה, שנאמר (מלכים ב ג): 'אֲלִישֶׁע בֶּן שַׁפְט אֲשֶׁר יֵצֵק מִים עַל יְדֵי אֱלֹהֵינוּ', לַמַּד, לֹא נֹאמַר, אֱלֹא, יֵצֵק! מַלְמַד, שְׁגוּלָה שְׁמוּשָׁה, יוֹתֵר מִלְמוּדָה!** וזוהי הראיה שהביאו חז"ל ממה שנאמר: **"אַחֲרַי שׁוּבִי נַחֲמֵתִי"** כלומר: כשם שהמתיצב על דרך לא טוב תמיד, אי אפשר לו שייבין אל לבו מעשיו הרעים, עד שיעזוב דרכו ומחשבתו הרעה ולפניו אור נתיבות אמת! רק כשיראה בעיניו ובאזניו ישמע את הטוב והישר, אז **"לְכַבּוּ"**

'תענית'

"וְעֵנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם"

רכנו בחיי מבאר מקצת סבות ומעלות התענית

רעות, כלומר שיענה נפשו מן המחשבות וההרהורים, כי הם קשים על נפש שכלית יותר מן העבירה עצמה (יומא כט). וראוי אדם בתעניתו שיתאונן על חטאיו ושיוריד עליהם דמעות, כי הדמעות יוצאות ממעמקי ההכנעה והכונה הרצויה והם עדות על לב נשבר ונדכה ועם הדמעה תפילתו של אדם נשמעת, שכן אמר דוד המלך ע"ה (תהלים לט יג): **"שִׁמְעָה תְּפִלָּתִי ה'... אֵל דְּמַעְתִּי אֵל תַּחֲרַשׁ"** וכן בתפילתו של חזקיהו כתיב (מלכים ב כ ג): **"וַיִּבְכֶּה חֲזַקְיָהוּ בְּכִי גְדוֹל"** וכן בתפילת חנה כתיב (שמואל א א י): **"וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה' וַכַּח תִּבְכֶּה"** ומתוך הדמעה נתקבלה תפילתה. והדמעה עם התענית דוגמת נסוך המים עם הקרבן וכאשר יאמץ אדם את עצמו בתפילה ובדמעה, יחדיו יהיה תמים לפני ה' ביום התענית ומובטח לו שתהיה תפלתו נשמעת, אם אין בידו מאותן כ"ד דברים המעכבים את התשובה. וזהו שאמר הנביא (ישעיה נח ד): **"לֹא תִצְמוּ כִּיֹּם לְהִשְׁמִיעַ בְּמִרוֹם קוֹלְכֶם"** למדנו שהתענית הראוי גורם שהתפילה נשמעת במרום וזהו עיקר כונת התענית. ומצינו שעל ידי התענית נשמעה תפילתן של ישראל ונגאלו בימי אחשוורוש ממות לחיים והוא שציוותה אסתר (אסתר ד טז): **"וְצִוּמוּ עָלַי נְאֻל תֵּאֲכַלְוּ וְאֵל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים"** וגו'. (תורת רבנו בחיי על עניני תשובה וראש השנה).

שיוכל למנוע ממנו הכפרה היא ולקבוע את נפשו ולכן נצטוינו בענוי הנפש ביום המקודש ההוא, הוא שאמר הכתוב (ויקרא טו לא): **"וְעֵנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם"** ובאה הקבלה לרבותינו ז"ל (יומא עז: ורש"י שם וירושלמי שם ח א) בענוי זה שהוא ענוי של רעבון ממה שכתוב (דברים ח ג): **"וַיֵּצֵאנֵהוּ בְּרַעְבָה"**, שאם לא כן הייתי אומר שהענוי הזה הוא שיענה אדם את עצמו ביגיעה רבה ועמל כבד, כגון: טענית הקורות והדברים הכבדים וזולתם, כי זה בכלל ענוי הנפש, כיון שאין הכתוב מבאר מניעת האכילה, אלא שמזהיר על הענוי פעמים רבות ואומר: **"וְעֵנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם"**, **"תִּצְמוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם"** (שם כט) **"כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תִעָנֶה"** (שם כג ט). ואין באחד מהם כתוב איסור האכילה בפירוש. אבל הקבלה לרבותינו ז"ל היא נר מאיר אל עבר פנינו, שביארו לנו הענוי הזה ואמרו (ירושלמי יומא ח א): **"כְּתִיב הֵכֵא וְעֵנִיתֶם וְכְתִיב הֵתֵם"** (דברים ח ג): **"וַיֵּצֵאנֵהוּ בְּרַעְבָה"**, **"מֵה הֵתֵם עֲנוֹי דְרַעְבוֹן, אִף הֵכֵא נִמְי עֲנוֹי דְרַעְבוֹן"** והועילו אותנו בגזירה שוה להבין שאין ענוי זה בטענית הדברים הכבדים, שאם כן היה לו לומר: **"ועניתם את גופכם"**, אבל עתה כשאמר: **"וְעֵנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם"** הוא כולל ענוי הגוף והנפש, ענוי הגוף מן הרעבון כמו שבא בקבלה. וענוי הנפש ממחשבות

וידוע כי מעלת הצדיק על הרשע אינה אלא בהכנעת הנפש הבהמית ובהתגברות הנפש השכלית. ועיקר התורה כולה ביסודה הוא שישבר אדם תאוותיו ויכניעם וישיבם עד דכא עד שיביאם בשעבוד הנפש השכלית והעושה זאת ומגביר שכלו על תאוותו ומשבר ומכניע הנפש הבהמית שלו, הוא הנקרא צדיק ועל זה אמר שלמה בכאן (משלי יב): **"יודע צדיק נפש בהמתו"**. למדך הכתוב כי יקרא "צדיק" כל מי שמכניע **"נפש בהמתו"** כלומר: הנפש הבהמית שלו ומילת **"יודע"** מלשון: **"וַגְבַּהּ מִמְרַקָּה יִידַע"** (תהלים קלח ו) וכן: **"וַיִּדַע בָּהֶם אֶת אֲנָשֵׁי סְכוֹת"** (שופטים ח טז). ודבר ידוע שהסבה הגדולה שבהכנעת הנפש הבהמית הוא התענית, כי האדם בטבעו כשיחסר לחמו רגע שהוא צריך אליו ירסו כחותיו וכאשר יצום ויתענה, הכח הבהמי תשש והחומר מידלדל ובאותה שעה יחל עליו אור השכל ויכוין אל האמת ותהיה עבודתו רצויה ותפילתו מקובלת. ולכן ציוותה התורה ביום דין הנפשות להתענות והוא יום הכפורים, לפי שהמאכל והמשתה סבה לגסות הטבע ולגודל הלב ויבוא אדם מזה שישכח את השם. וכענין שכתוב: **"שִׁבְעוּ וַיָּרֶם לִבָּם עַל פֶּן שִׁכְחוּנִי"** (הושע יג ו). וכיון שהיום ההוא מיוחד לכפרת העונות ולדיני הנפשות, אין ראוי שיתעסק אדם בדבר

”וּנְשָׂא הַשְּׁעִיר עִלְיוֹ אֶת כָּל עֹונֹתָם”

הטעם לעסוק במצות סוכה לאחר יום הכפורים

פנינים לפרשה

היום הנכבד הזה, הוא קיומו של העולם

אמר הכתוב (ויקרא טז): **”כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם”** - יום הכפורים ניתן ליום כפרה וסליחה, לטהר את עם ישראל מעונותיהם. אחד מרבותינו הראשונים הלא הוא בעל ספר 'החנוך' כתב (מצוה קפה): **”שהיה מחסדי הקל על בריותיו לקבוע להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים, עם התשובה שישבו, שאילו יתקבצו עונות הבריות שנה שנה תתמלא סאתם לסוף שנתים או שלש או יותר ויתחייב העולם כליה, על כן ראה בחכמתו ברוך הוא, לקיים העולם, לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים. ומתחילת בריאת העולם יעדו וקדשו לכך. ואחר שיעדו הקל ברוך הוא אותו היום לכפרה, נתקדש היום וקבל כח הזכות מאיתו יתעלה עד שהוא מסייע בכפרה. וזהו אמרם זכרונם לברכה בהרבה מקומות: 'יום הכפורים מכפר'. כלומר: שיש כח ליום בעצמו בכפרה בעבירות קלות. והקב"ה רב חסד מטה הכף כלפי חסד וכיון שהעונות מועטים מעביר עליהן. ואם אולי חלילה יש בהם עונות שצריכין מירוק, נפרע מהם מהאדם מעט מעט ואם לא יפקדם עד זמן רב, יתרבו כל כך עד שיתחייב העולם כמעט כליה חלילה.**

נמצא שהיום הנכבד הזה הוא קיומו של עולם ולכן ראוי לעשות אותו יום טוב ולהיותו במנין מועדי השנה היקרים. ואולם מהיותו יום מועד לדון כל חי, ראוי לעמוד בו ביראה ופחד יותר מכל שאר מועדי השנה וזהו ענין זכרון תרועה הנזכרים בו, כי התרועה הוא קול שבור, לרמז שישבור כל אחד תוקף יצרו ויתנחם על מעשיו הרעים. וזהו הטעם שלא קבעו זכרונם לברכה לומר הלל במועד זה, שאין ראוי לאדם לומר שיריה כשעומד בדין.

אכילת דגים בערב יום הכפורים

רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל בספרו 'יערות דבש', נותן טעם מיוחד למה שנוהגין להרבות באכילת דגים בערב יום הכפורים: שהנה אמרו חז"ל במסכת 'סנהדרין' (צז): **”אֵין בֶּן דוֹד בֹּא עַד שִׁיבְקֶשׁוּ דָג לַחֹלָה וְלֹא יִמְצְאוּ”**. שהרצון כי אין משיח בא עד שיהיו כל הגלגולים מתוקנים ומתחילים באדם ובבהמה. ובסוף הגלגול שכבר נתקן ממש, רק צריך עדין תקון מועט עוד, מגולגלין הן בדגים הים ואסיפתן מטהרתן. ולכך בדגים מגולגלים נשמת הצדיקים כנודע והוא הדג המתבקש לחולי אהבה, כי כבר גדרו הרופאים כי הדג טבעו לח וקר ואינו טוב לרפואה, רק לחולי אהבה, כי הוא ממעט את התאוה.

לכך בערב יום כפור מרבים באכילת דגים, כמבואר במדרש וטור או"ח (תרד) והוא הדג אשר יבוקש לחולת האהבה, הלא היא כנסת ישראל בגולה, שמבקשים הצדיקים ההם. אבל בזמן משיח, יתוקנו כל הגלגולים, אפי' צדיקים שהם בבחינת דג, כבר יושלמו וזהו אומרו: **”עַד שִׁיבְקֶשׁוּ דָג לַחֹלָה וְלֹא יִמְצְאוּ”**. לכך עלינו להתפלל שיהיו הנדחים הם הגלגולים, שהם בדומם צומח חי מדבר, מתוקנים.

טעם לעסוק במצות סוכה, לאחר יום הכפורים

בספר 'קב הישר' (צה): מדבר על מנהגן של ישראל תורה היא, מה שאנו נוהגים בבואנו לבתינו תיכף אחר יציאתנו מבית הכנסת אחר יום כפור, אנו עוסקין במצות סוכה דוקא, תיכף ומיד. **מצאתי לזה טעם הגון בדרשות הרב ר' שלמה מולכו ז"ל שכתב דהענין הוא כך: לפי שצוה הקב"ה ליקח שני שעירים ביום הכפורים, שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל והכהן הגדול היה מתודה על השעיר ששלח לעזאזל את כל עונותם ופשעיהם של ישראל, כמו שאמר הכתוב (ויקרא טז): **”וּנְשָׂא הַשְּׁעִיר עִלְיוֹ אֶת כָּל עֹונֹתָם”** ובה היה כפרה גדולה לעם ישראל.**

וכמעשים שארעו לאבותינו ירשו הבנים כנגדן איזה מצוה, כי האבות הקרושים הלא הם ומעשיהם סימן לבנים ומה כתיב למעלה מהענין (בראשית לג): **”וַיֵּשֶׁב בֵּינָם הוּא עָשׂוּ לְדַרְפוֹ שְׁעִירָה”** ואח"כ כתיב: **”וַיַּעֲקֹב נָסַע סִכְתָּה”** (שם). באה התורה לרמוז מאחר שעשו שהוא היה איש שעיר נסע לדרכו לשעיר, לטול חלקו מקרבן השעיר שנשלח לעזאזל ויעקב נסע לסוכות ועסק במצוה זו של בניית הסוכות, אף אנחנו אחר יום הכפורים ששלחנו שעיר לעזאזל, אנו עוסקים במצות סוכה דוקא ולא בשום מצוה אחרת ודברי פי חכם חן.

תפילת כל נדרי במחנה, בשואה האיומה

אחת מהתפילות המיוחדות המסמלות ביותר את גודל מעמד התפילה ביום הכפורים, היא ללא ספק תפילת **”כָּל נְדָרַי”**, הנאמרת בפתחת יום הכפורים ברגש רב רושם במעמד ראשי הקהל כשספרי התורה בידיהם, בניגון שובה כל לב בנעימות מיוחדות המרטיטות וממיסות כל לב, כשבסיומה שואג הקהל כולו יחד עם השליח צבור פסוקי סליחה וכפרה. לפנינו תאור מרגש על תפילת כל נדרי שהתקיימה באחד המחנות בעיצומם של ימי השואה הנוראים, תאור זה תואר בידי נצול שואה בשם ר' מאיר דבורז'צקי ששהה שם בשעתו והוא אחד מגבורי המעשה ומובא בספר 'מחנות היהודים באסטוניה' וזה תאורו: **בליל יום הכפורים בשנת תש"ד (1943 למנינם) אורגנה תפילה במחנת, בחורי הישיבה שהיו עמי במחנה שמרו היטב על התאריכים שבלוח היהודי והודיעו לכל, כי בהצות הליל תערך תפילת **”כָּל נְדָרַי”** בחשאי באחד הבלוקים ואלי הוסיפו בנימה של תחנונים: "אולי היית מצליח למצא לנו טלית לש"ץ, כי איך זה תתכן תפילת כל נדרי בלי טלית ולכל הפחות עבור הש"ץ". מכיון שאני בתור רופא במקצועי נבחרתי על ידי הסאדיסטים להיות כמנקה המחראות שבמחנה, עמדה לי זכות זו**

שחפץ זה מוסיף ערך לחיי העלובים וכיצד אשליך את ערך חיי מנגד! הסוף היה שנתפסתי פעם אחת בקלקלתי, במסגרת חפוש קפדני שערכו בחפצי נמצאה הטלית, ראש המחנה שהיה גם התליין הראשי הכה אותי בטרופ סאדיסטי, כשהוא שואג עלי בקולו: "מנין זה לך? דוקא לך?" ואני ספגתי ממנו את המכות והגידופים גם יחד, מבלי שאוציא ואשמיע שום הגה מפי, אז היתה הרגשתי, כי טועם אני את הדבר הנשגב ביותר, אשר סוד טעמו טמון עמוק בגופו של כל אדם מישראל, טעמתי ממתקות טעמו של קדוש ד'. ■

הנשגבה זו שהיתה לנו, טלית זו שבה התעטף הש"ץ שהיה הנובהרדוקאי מבין בחורי הישיבה, הוסיפה רבות לרוממות התפילה, אנשי המחנה קינאו בעזותי ובחורי הישיבה התגאו בי ממש. ברם החרדה הגדולה החלה למחרת יום הכפורים, מה לעשות עם הטלית, האם להחזירה למחסן או להחביאה שתהיה לנו לפעמים אחרות והיכן ניתן להחביאה בלי סכון, התגברתי ונטלתי על עצמי זאת. מאז אותו יום הכפורים שמרתי על הטלית כעל קדש קדשים, בכל נדודי ממחנה למחנה שמרתי עליה היטב והסתרתי בין חפצי המועטים, הרגשתי

להתגולל מתוך חופש תנועה מסוים בכל בניני המחנה. להט עצור זה של התכונה הנפשית לתפילת יום הכפורים הרביק את כל אנשי המחנה והלהיב אותי לעשות מעשה נועז ומסוכן עבור מציאת טלית לתפילה, התגנבתי חרש פנימה לתוך המחסן של החפצים המופקעים שבפקוח אנשי ה.ס.ס. כדי להוציא משם טלית, בהזדמנות זו כשהייתי כבר במחסן, סחבתי עמי גם כמה סדורי תפילה. לא אבוא לתאר את אותה תפילת 'פ'ל נדר' על גבי גליון, מכיון שכל תאור שבשגרה עלול רק לחלל את גודל החוויה

'התשובה'

התשובה ביום הכפורים

זה בכל עת - החיוב נוסף ביום הכפורים והטהרה אשר בידינו היא התשובה ותקון המעשים, אבל מה שכתוב (שם): **"כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהָר אֶתְכֶם"** - שהוא אמור על הטהרה, שהשם יתברך מטהר אותנו מן העון ומכפר עלינו כפרה שלמה ביום הכפורים בלא יסורים, זה נאמר על מצות לא תעשה, אבל על כריתות ומיתות בית דין תשובה ויום הכפורים תולים ויסורים ממרקים'. ולפי דבריו יש לישיב דברי הרמב"ם ולומר שגם הוא פירש שכונת הכתוב של: **"כִּי בַיּוֹם הַזֶּה"** ודרך קריאתו הוא באופן שהכתוב מזהיר ומחייב חיוב תשובה נוסף ביוהכ"פ, באמרו: **"מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנָי ה' תִּטְהָרוּ"**, שאתם מחויבים להטהר ביום זה **"מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם"** ואיך אפשר להטהר אם לא על ידי עשיית תשובה? ואפשר להוסיף ולהסביר: שלכן ישנו חיוב נוסף ומיוחד לתשובה ביוהכ"פ, בגלל ההתגלות המיוחדת והמעמד המיוחד שאנו נמצאים ביום קדוש זה לפניו ית"ש והוא עפ"י הוזה"ק בפ' 'אחרי' (ג סז). שמבאר: **"דמריש ירחא דתשרי ספרין פתיחין ודייני דינין בכל יומא ויומא עד ההוא יומא דאיכרי תשעה לירחא, בההוא יומא סלקין דינין כולהו למארי דדינא ומתקני כורסיא עלאה דרחמי למלכא קדישא וכו' הדא הוא דכתיב: "מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנָי ה' תִּטְהָרוּ" - "לְפָנָי ה' ממש' וכו' ע"ש.** ולכן בגלל זה שביום קדוש זה אנו נמצאים במצב של מעמד לפני ה' ממש, על כן התווסף עלינו חיוב תשובה נוסף ביוהכ"פ וזהו סוג מיוחד של חיוב תשובה כאשר נמצאים במצב מיוחד של **"לְפָנָי ה' ממש"**. ■

לישב, עפ"י ה'שערי תשובה' לרבינו יונה, [ב יד] שכותב: **"ומצות עשה מן התורה להעיר אדם את רוחו לחזור בתשובה ביוהכ"פ, שנאמר: "מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנָי ה' תִּטְהָרוּ"**, על כן הזהירנו הכתוב שנטהר לפני ה' בתשובתנו והוא רחום יכפר עלינו ביום הזה לטהר אותנו'. רואים אנו, שה'שערי תשובה' כן כותב ללמוד מפסוק זה **"כִּי בַיּוֹם הַזֶּה"** לחיוב תשובה מיוחד ביום הכפורים ודייק זאת מהפסוק הזה מפני שפירש את אופן הקריאה של הפסוק לא כפי שאנו רגילים לקרוא, בצירופים **"כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהָר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם"** או בהמשכיות גם **"לְפָנָי ה' "**. אלא שעשה אתנחתא בין **"לְטָהָר אֶתְכֶם"** לבין **"מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם"** וביאר שה"מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם", נמשך על הסיפא דקרא וכי יש לעשות תנועה מפסקת בין ה"לְטָהָר אֶתְכֶם" לבין ה"מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם" וקוראים אנו איפוא בהמשכיות בדרך זאת **"מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנָי ה' תִּטְהָרוּ"**. ולפי"ז שפיר יוצא מזה חיוב לתשובה, כי הרי יש כאן אזהרה של **"מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנָי ה' תִּטְהָרוּ"** ואיך מתהרים לפניו מכל החטאים, אם לא ע"י תשובה? ומצינו את דברי רבינו יונה בשער הרביעי מ'שערי תשובה' (יז): **"זעל זה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא פו.):** **כי על כריתות ומיתות בית דין תשובה ויום הכפורים תולים ויסורים ממרקים, יש שאלה: והלא כתוב: "מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנָי ה' תִּטְהָרוּ"?** והתשובה בזה: **כי מה שנאמר: "לְפָנָי ה' תִּטְהָרוּ" מצות עשה על התשובה, שנחפש דרכינו ונחקרה ונשובה אל ה' ביום הכפורים. ואף על פי שנתחייבנו על**

בפרשת 'אמור' נאמר: **"כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהָר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנָי ה' תִּטְהָרוּ"**. (ויקרא טז ל). ובהמשך: **"וְהִיְתָה זֹאת לָכֵן לְחַקֵּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטָּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה"** (שם לד). הרמב"ם (תשובה ב ז) פוסק: **"יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים והוא קץ ומחילה וסליחה לישראל. לפיכך, חייבים הכל לעשות תשובה ולהתודות ביום הכפורים"**. ויש לדון: היכן הוא המקור לחיוב המיוחד הזה של עשיית תשובה ביום הכפורים יותר מאשר כל ימות השנה? ועוד, הרי חיוב מצות התשובה והיודוי נוהגים בכל עת ובכל שעה וכדברי הרמב"ם בספר 'המצוות' (עשה עג) וכן בריש הלכות 'תשובה' כתב: **שיש מצות עשה 'שישוב החוטא מחטאו לפני ה' ויתודה'**. ואין לומר שהחיוב הזה נובע מכח דברי קבלה מקרא של (ישעיה נה): **"דַּרְשׁוּ ה' בְּהַמְצָאוֹ"**, שהרי כבר כתב הרמב"ם בהלכה קודמת (ו) בנוגע לעשרת ימי תשובה: **"אע"פ שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרת הימים שבין ראש השנה ויום הכפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, שנאמר: "דַּרְשׁוּ ה' בְּהַמְצָאוֹ"**. ומשמע, שהרמב"ם חילק בין גדר התשובה בעשרת ימי תשובה ובין גדר התשובה ביוהכ"פ. ועוד זאת, שבהלכה ו' הוא לא כותב שיש חיוב מכח הקרא של **"דַּרְשׁוּ"**, אלא רק לומד מזה שהיא יפה אז ביותר ומתקבלת היא מיד. ואילו לגבי יוהכ"פ הוא כותב שיש חיוב על כך וא"כ נצבת השאלה, מאין המקור לכך? וכתב בספר 'ציץ אליעזר': נראה

"בַּסֹּכֶת תֵּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים"

ההתנהגות בסוכה ואופן קיום מצות החג הם מפתח להצלחת השנה כולה

(סוכה ד). ותנן: 'בכל יום היו מקיפים את המזבח וכו'. והאיש הירא את ה' 'במצותיו חפץ מאד' (תהילים קיב) ישתדל בכל כוחו ובכל מאדו להיות לו לולב לעצמו מן המובחר ויתן דעתו

בקדושה ובטהרה באימה ויראה ושמחה רבה כדת מה לעשות, קונה קדושה ותוספת הארה בנפשו, רוחו ונשמתו ומצא כדי גאולתו לכל השנה לעבוד את בוראו עבודה תמה.

סוכה היא מצוה חשובה וחכימה הבאה מזמן לזמן ואשריהם ישראל רובם נזהרים ועושים סוכה נאה בכלים נאים, זכאה חולקהו. אבל יש קלי הדעת שבשביל לא לטרוח מעט ומשום רחיישי אמעיהו, חדלים לעשות סוכה וסומכים על סוכת הקהל, שאוכלים שם כזית בשני הלילות הראשונים. ואף העושים סוכה יש מקילים שלא לישב בה אלא דרך עראי ואוכלים וישנים חוץ לסוכה. ולו חכמו ישכילו כמה חביבה מצוה זו בין לפי הפשט - והיא העומדת לאדם לכפר במקום גלות ובין לפי הסוד - גבהו סודותיה. ומעט אשר השיגה ידיעתנו הוא שהשכינה פורשת כנפיה עלינו והאם רובצת על האפרוחים ושבעה אושפיזין עלאין אור נצוצי נשמתם שוכנים שם, אשר מטעם זה גדולה קדושתה כקדושת בית הכנסת ומטעם זה אסרו לנהוג מנהג בזיון וכל שכן שחוק וקלות ראש ואמרו על האר"י ז"ל שהיה נזהר שלא לדבר שיחת חולין תוך הסוכה ובודאי שמי שנהרר לקבוע דירתו וישיבתו בה כל שבעת הימים

על זה מראשית השנה לשלוח למרחקים לכמה מקומות באופן שלא יחסר מלהיות לו לולב ואתרוג כי היא מצוה חביבה וסימנא טבא לכל השנה ולא ימנע מלעשות הנענועין והקפת התיבה מינין שבידו והם דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהם שיש מקומות שאף מי שהשיגה ידו לטול לולב לעצמו אינו נוטל רק סומך על לולב הקהל ואף מי שנוטל לולב אינו עושה נענועים, שסוברים שאין זה אלא מנהג חכמים וחסידים ולא ידעו שזה עיקר מצוה, דהא תנן: 'קטן היודע לנענע, אביו לוקח לו לולב' (סוכה מב.). ותנן נמי: 'היכן מנענעים? ב'הודו' ו'אנא'

ויש מצוות הנלוות ונעשות בחג הסוכות כגון: נטילת לולב ועשיית הנענועין בשעת ברכה ובהלל והקפת התיבה באמירת הושענות עם ארבעה מינין שבידו והם דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהם שיש מקומות שאף מי שהשיגה ידו לטול לולב לעצמו אינו נוטל רק סומך על לולב הקהל ואף מי שנוטל לולב אינו עושה נענועים, שסוברים שאין זה אלא מנהג חכמים וחסידים ולא ידעו שזה עיקר מצוה, דהא תנן: 'קטן היודע לנענע, אביו לוקח לו לולב' (סוכה מב.). ותנן נמי: 'היכן מנענעים? ב'הודו' ו'אנא'

פרידה מהצדיק

"וימת שם משה" ספרא רבה דישראל

קטע קטן מדו שיח בין נשמת משה לקב"ה בשעת יציאתה

וחמדו בנות הארץ והשחיתו דרכם על הארץ, אבל בן עמרם מיום שנגלית עליי בסנה קידש עצמו! בבקשה ממך, הניחני בגופו של משה". באותה שעה נשקו הקב"ה ונטל נשמתו בנשיקת פה. רוח הקדש היתה בוכה ומספדת ואומרת: "וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה". שמים בוכין ואומרים (מיכה ז): "אֲבָד חֲסִיד מִן הָאָרֶץ". ארץ בוכה ואומרת (שם): "וַיִּשָׁר בְּאָדָם אֵינִי יְהוֹשֵׁעַ מִבְּקֶשׁ רַבּוֹ וְלֹא מִצְאוֹ וּבֹכָה עֲלָיו וְאוֹמֵר (תהלים יב): "הוֹשִׁיעָה ה' כִּי גָמַר חֲסִיד כִּי פָסוּ אֲמוֹנִים מִבְּנֵי אָדָם". וכל ישראל בוכין עליו ואומרים (דברים לג): "וַיִּבְרָא רְאִשִׁית לֹו כִּי שָׁם חֲלָקְתָּ מִחֶקֶק סָפֹן וַיִּתָּא רְאִשִׁי עִם צִדְקַת ה' עֲשֵׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל". זכר צדיק לברכה ונשמתו לחיי העולם הבא. (הובא ב'ספר אבותינו') ■

ראש הפסגה" (דברים לד). באותה שעה קרא הקב"ה לנשמה מתוך גופו, אמר לה: "בתי, מאה ועשרים שנה קצבתי לך בגופו של משה, עכשיו הגיע קצך לצאת, צאי, אל תאחרי!". אמרה לפניו: "רבונו של עולם, יודעת אני שאתה אלקי כל הרוחות וכל הנפשות, אתה בראתני ואתה יצרתני ואתה נתתני בגופו של משה מאה ועשרים שנה ועכשיו יש גוף טהור בעולם יותר מגופו של משה, שלא נראה בו מעולם רוח רעה ולא רמה ולא תולעה? לכן אני אוהבת אותו ואיני רוצה לצאת ממנו". אמר לה הקב"ה: "נשמה, צאי אל תאחרי ואני מעלה אותך לשמי השמים ומושיבך תחת כסא כבודי אצל כרובים ושרפים וגדודים". אמרה לפניו: "רבונו של עולם, מאצל שכינתך ממרום, ירדו שני מלאכים עוזא ועזאל

אמר לו הקב"ה למשה: "משה, עד מתי אתה ממתין? עלה למקומך, 'עלה אֵל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה' עליה היא לך ואינה ירידה". אמר לפניו: "רבונו של עולם, זכור לי היום שנגלית עלי בסנה ושלחתני להביא גאולה לבניך וזכור לי אותו היום שעליתי לפניך על הר סיני להביא תורה, בבקשה ממך אל תמסרני ביד מלאך המות! יצאה בת קול ואמרה: "משה משה! אל תתירא, חייך, שאני בעצמי מטפל בך וגונזך". אמר לו הקב"ה: "משה, ימיד בטלים ואורך אינו בטל, שאני בכבודי מאיר לך ומכבודי אשים לבושך ומהדרי אשים כסותך ומזהרי אטהר פניך". באותה שעה הראהו הקב"ה מקום מושבו כגן עדן כשם שהראה לאהרן אחיו. באותה שעה נתישבה דעתו עליו... מיד: "וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֶרְבַת מֹאָב אֶל הַר נֹבו

חדש!!!

התקן USB עבור רכבים ומחשבים - קל לנשיאה
אינך יכול לשכוח אותו, כיון שהוא ענוד על ידך!

רצועת יד USB 8 ג'יגה

3 ג'יגה - מלאים בסרטים, שירים והרצאות

של הרב אמנון יצחק שליט"א

ו-5 ג'יגה - פנויים עבורך!

להזמנות:

אשופר' ארגון להפצת יהדות

טל 03-6777779

להערות והוספות לשלוח לתד. 2718 בני ברק

פרשת 'האזינו'

"הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי"

פנינים לפרשה

כתב האדרת אליהו: יש להעיר הרבה.
א'. אצל השמים אמר: "הָאֲזִינוּ" ואצל ארץ: "וְתִשְׁמַע".
ב'. בשמים אמר, לשון רבים. ובארץ אמר, לשון יחיד.
ג'. בשמים אמר, לשון ציווי. ובארץ לשון נסתר.
ד'. אצל שמים אמר, ג' תיבות. ואצל ארץ, ד' תיבות.
ה'. אצל ארץ הזכיר, "פִּי".
ו'. ההבדל של דבור ואמירה.
ז'. אצל הדבור אמר לשון יחיד

"וְאֲדַבְּרָה" ואצל אמירה לשון רבים "אִמְרֵי".
ח'. אצל שמים אמר, י"ז אותיות. ואצל הארץ אמר, ט"ו אותיות.
ט'. מדוע אמר "וְאֲדַבְּרָה" בה' אחרונה?
י'. מדוע ישעיה אמר בהיפוך: "שָׁמְעוּ שָׁמַיִם"?

ודע כי הזמנת העדות נצרכת ב' פעמים: א'. בראשונה, בשעת יעודן והתראתן. ב'. בשעת העמדה בדין. משה רבנו ע"ה יחד את העדות טרם כניסתן לארץ. וישעיה קרא אל העדות בשעת העמדתן בדין. והם אמרו (שמות

כד): "נִצְעָשָׁה וְנִשְׁמָע", כי נגד המצוות המיוחדות לגוף אמרו: "נִצְעָשָׁה", ונגד התורה הלמוד המיוחד להנשמה והשכל אמרו: "וְנִשְׁמָע". לכן מרע"ה הזהירם תחילה. על התלמוד המביא לידי מעשה ואמר: "הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם" תחילה וכונתו על התורה מן השמים שילמדו לעשותה. והזכיר האזנה, שהוא לשון הבנה בדיוק רב. וישעיה קרא את העדות בשעת העמדתן בדין, להביאן במשפט על כל נעלם ועל שעברו על מצוות ה'. והזכיר האזנה אצל ארץ, שיתבוננו היטב כמ"ש (ישעיה כז): "בְּסֹאסְאָה

בְּשִׁלְחָה תִּרְכַּבְנָה", על כל מצוה ומצוה שעברו. ואמר משה: "הָאֲזִינוּ" לשון רבים אצל שמים, לפי ששבעה רקיעין הן. אבל הארץ אעפ"י שהיא כוללת ז' ארצות אעפ"כ היא יחידה ונקראת בת שבע. והזכיר דבור אצל "שָׁמַיִם", כי כונתו במלת "שָׁמַיִם" על תורה שבכתב כידוע ובה בחינת קול ודבור. אבל 'הארץ' רומז על תורה שבע"פ לכן אמר: "אִמְרֵי פִי".

ולכן בכל התורה נאמר: "וְיִדְבַּר" ולא תמצא בכל הנביאים "וְיִדְבַּר" רק פעם א' ביהושע אצל ערי המקלט, (שם כ א) ששם חזר פרשה מהתורה. ואמר פה אצל הארץ לפי שהיא כלי, משא"כ בשמים. ואצל השמים הזכיר ג' תיבות ואצל הארץ ד', לרמוז וכו'.

"יַעֲרֹף כְּמָטֵר לַקָּחִי תִּזְלַל כְּטַל אִמְרֵי" (לב ב)

איתא במסכת 'תענית' (ח.): 'אם תלמיד הגון הוא, למדהו כטל. ואם תלמיד שאינו הגון, עורפהו כמטר'. מעיר רבינו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא': למה הקדימה התורה את התלמיד שאינו הגון, לפני התלמיד ההגון? וי"ל: דכל זמן שהתלמיד שאינו הגון נמצא אי אפשר ללמד גם את התלמיד ההגון, לפי שהתלמיד שאינו הגון עלול לקלקלו, לכן בתחילה מוכרח לערוף את האינו הגון ולהסירו ואח"כ יוכל ללמד את ההגון.

"יִסְבְּכַנְהוּ יִבְנֶנְהוּ יַצְרְנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינָיו" (לב י)

כתב רבינו יעקב 'בעל הטורים': "יִבְנֶנְהוּ" - מלא וי"ו שבו"ו בסיון ניתן להם ו' דברים ואלו הן: תורה. עדות. פקודי. מצוות. יראה. משפט.

"נִיֵּאמַר אֶסְתִּירָה פָּנָי מִהֶם אֲרָאָה מֶה אַחֲרֵיתָם" (לב כ)

כשעם ישראל חוטאים ח"ו, נענשים בהסתר פנים, רק הקב"ה מסתיר פנים מהם וכבר הם מצויים בסכנה נוראה ואיומה, כנגד זה 'מרובה מידה טובה', בזמן שעושיין רצונו של מקום, ההארת פנים היא השכר הטוב ביותר לאדם!

'אֶתָּה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ' וכמו שמברכים הכהנים (במדבר ו): "יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלֵינוּ", גודל כחה של ההארת פנים היא גדולה מאד ועלינו לילך בדרכיו של הקב"ה להאיר פנינו זה לזה, אין ביכולתנו לדעת להיכן תוביל ההארה שאנו מאירים פנינו לחברנו, כה גדול כחה של מלה טובה, של סבר פנים יפות.

מי יודע כמה נערים אשר יכולים להיות מגדולי ישראל, להאיר לארץ ולדרים עליה, מסתובבים בלא שיאספום, בלא ששימו עליהם עין לטובה, עין מעריכה, עין תומכת, שתרום את רוחם

ומה שאמר אצל שמים: "וְאֲדַבְּרָה" לשון יחיד, לפי שבתורה שבכתב נכלל הרבה פרטים ורקדוקי מצוות בפסוק א', אבל בתורה שבע"פ נפרטו כל פרט ופרט בפ"ע במסכת מיוחדת. ומה שאמר: "וְאֲדַבְּרָה" בתוספת ה' וחצי הפסוק הראשון הכל באות ה', "הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה", הוא נגד ה' חלקי תורה שבכתב. וחצי השני מתחלת בוא"ו "וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ" וגו', נגד תורה שבע"פ שנכללת בוא"ו והן ו' סדרי משנה. (כתוב בחלקו בלבד והושמט מש"כ ע"ד הנסתר).

אולם החתן ממשיך ואומר לו: "דע לך שאני הייתי במצב רוח שאינו מרום בלשון המעטה, עד שהתקבלה החלטה בלבי שאני עוזב את הישיבה לגמרי!

בשבת האחרונה לשהותי בישיבה לפי מחשבתי, כשעמדתי בשורה לומר ברכת 'שבת שלום' לראשי הישיבה, אתה עמדת מאחורי, אני הייתי צעיר לימים ואתה אברך משי צעיר בישיבה, ראית שהצוארון של החליפה שלי אינו מקופל כראוי, הנחת את ידך על צווארוני וקיפלת לי אותו בצורה מכובדת ומרוממת, הרגשה זו לא נתנה לי לעזוב את הישיבה ומאז ב"ה עליתי ונתרוממתי והגעתי לאן שזכיתי להגיע, תאר לך אם לא היית מקפל לי את הצוארון, אינני רוצה לחשוב היכן הייתי נמצא כעת."

ראו, הביטו, עד היכן יכול להגיע כזה דבר פעוט? וכמה דברים כאלו מתגלגלים לנו מידי יום ביומו, רק שימת לב נדרשת מעמנו ומי יודע כמה נפשות נזכה להציל, רק לאחר מאה ועשרים שנה יראו לנו את החשבון במלואו. נקבל על עצמנו לשים לב, להתבונן סביבנו, מה נוכל להיטיב ולעזור לזולת, לא בכסף ולא במאמץ, רק במחשבה ובהלבנת שיניים לחברו. ■

לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים. שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה, שנאמר: "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים".

מה גדולה כחה של מלה אחת טובה, שיכולה היא להיות ליסוד כל בנין האדם שקבל אותה ברגע הנכון ובזמן הנכון. הגרב"צ פלמן שליט"א רב שכונת 'נחלת משה' ב'בני ברק', רגיל לספר: על בחור מישיבה חשובה שהזמין את אחד האברכים המבוגרים בישיבה לחתונתו, המוזמן שקבל את ההזמנה לא ידע כלל מי הוא המזמין ועל שום מה מזמינו והוא אינו מכירו כלל, בכל זאת החליט להגיע לחתונה משום הספק אולי זה אחד ממכיריו הקרובים שאינו מכירו בשמו.

כשהגיע לחתונה לא הכיר כלל את החתן וכיון שבא כבר לא נמנע מללכת לעבר החתן ואיחל לו ברכת מזל טוב. ויהי אך ראהו החתן למרחוק, קם אליו מלא קומתו והתקרב לעברו בידידות מופגנת למרבה תמיהתו של אותו מוזמן, לחש לו החתן: "בזכותך אני כאן", האברך הסתכל במבטי השתוממות ומבוכה, מה אירע לו לחתן זה שאינו מכירו? וכך אמר לו: "מי יודע איזה טעות מצערת אירעה כאן."

ותאמן את זרעותיהם לגדול ולפרוח לתורה ולתעודה. הלא בירדנו הדבר.

אמר שלמה המלך ב'משלי' (כז): **"שמן וקטרת ישמח לב ומתק רעהו מעצת נפש"** וביאר בזה רבינו בחיי בהקדמתו לפרשת 'תצוה' ובספרו 'כד הקמח' (ערך גר): כי יותר ממה שיועיל וישמח את האדם הרעב בהכנת שמן וקטורת, ייטב לו וחשוב לו מן הכל מתק השפתים, כלומר: הסכרת הפנים דרך אהבה וחיבה ולא דרך חנופה. ועל כגון זה הזכיר הנביא ישעיה (ישעיה נח): **"הלא פרס לרעב לחמך"** הוא הכנת המאכל וספוק צרכיו של הרעב. אבל הוסיף הכתוב עוד: **"ותפק לרעב נפשך"** הוא מתק השפתים בהסכרת הפנים דרך אהבה וחיבה.

כיוצא בזה אחז"ל במסכת 'כתובות' (קיא): **"טוב המלכין שינים לחברו יותר ממשקו חלב"**. ועלינו לקיים מה שציוונו הבורא באמירת (דברים כח): **"והלכתך בדרךיו" מה הוא רחום אף אתה רחום"**, מה הוא, נאמר עליו, בנביא ישעיה (ישעיה נז): **"להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים"**, אף אתה, הוי מחיה רוח שפלים ונדכאים. וכמאמר דברי הרמב"ם הנודעים בהלכות 'מגילה' (ב): **"שאין שמחה גדולה ומפוארה אלא**

עלי הגיון

"ולא קם נביא עוד בישראל כמשה" ו"יהי אחרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' אל יהושע"

מדוע נפתח הנ"ך בלשון צער? והאם יכול לקום נביא כמשה?

"עוד", פירוש: ולא יקום עוד כמוהו. ובזה לא תקשי לדברי רבותינו שאמרו (ראש השנה' כא): **'בקש קהלת להיות כמשה, יצתה בת קול ואמרה לו: "ונכתוב ישר דברי אמת" (קהלת יב י).** **"ולא קם נביא עוד בישראל כמשה" ע"כ.** ומאי קושיא? דמה שאמרינן: **"ולא קם" הוא על העבר, כאמרו "קם", עבר. אבל לעתיד, לא אמר שלא יהיה. ובמה שפרשתי יבוא על נכון. ואם כן למה הצטרך לומר: "ויהי אחרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' אל יהושע" לנו תמורתו אין לך "ויהי" כזה.**

(הובא בספר 'ראשון לציון' מהרב חיים בן עטר ז"ע על נביאים כתובים). ■

ב'אור החיים' שם: **"ולא קם נביא עוד", פירוש: "ולא קם" עד עתה. ואמרו:**

"ויהי אחרי מות משה עבד ה' וגומר: "משה עבדי", צריך לדעת למה אמר תיבת: "ויהי" שיורה על הצער, מלשון 'וי היה'. והגם דכלל זה אינו אלא באמרו: "ויהי בימי", מכל מקום "ויהי" לבד גם כן על הרוב תמצא שיורה כן. וכזה אמרו רז"ל (מגילה י):. ואם כונת הכתוב לומר שעל ידי פטירת משה רבנו עליו השלום היה ה'ויהי' הזה, לא צריך קרא, דפשוט הוא! דכבר אמר: **"ולא קם נביא עוד בישראל" (כמשה). ואגב ראיתי לדקדק תבת: "עוד", שהיה משה מספיק לומר: "ולא קם נביא", אלא הכונה לומר שלא יקום כמשה. וכן רבינו**

חיוב השמחה ברגל

מערכת 'הברותאי'
מיוחדת: 'גנזי המלך'

שנינו במשנה במסכת 'סוכה' (מב):
'ההלל והשמחה שמונה.'

רש"י מפרש: שהשמחה הנוהגת שמונה ימים היא השמחה **'לאכול בשר שלמים, דקיימא לן ב'פסחים' (קט):** בזמן שבית המקדש קיים, אין שמחה אלא בבשר. שנאמר (דברים כז): **'וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שֶׁם וְשָׂמַחְתָּ'** וכן נראה מדברי התוספות במסכת 'מועד קטן' (יד: ד"ה 'עשה') שכתבו, שבזמן הזה, שאין קרבן שלמים, מצות השמחה אינה נוהגת אלא מדרבנן.

ואולם התוספות סוברים: כי בזמן שאי אפשר לקיים את מצות השמחה באכילת בשר שלמים, אפשר לקיימה מדאורייתא בכסות נקיה, או בשתיית יין ישן.

וכן כתבו הר"ן והריטב"א. ופירשו: שהדין 'אין שמחה, אלא בבשר' המבואר בגמרא ב'פסחים', הוא רק למצוה מן המובחר, אך לא לעכובא. וכן נקט ה'מנחת חנוך' (מצוה תפח).

וגם מדברי הרמב"ם נראה שמצות השמחה נוהגת מן התורה גם בשאר אופני השמחה, שכתב (הל' יו"ט ו יז - יח): **'שבעת ימי הפסח ושמונת ימי החג עם שאר ימים טובים, כולם אסורים בהספד ותענית, וחייב אדם להיות בהן שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלוים עליו שנאמר (דברים טז): 'וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ וגו' אף על פי שהשמחה האמורה כאן היא קרבן שלמים כמו שאנו מבארין בהלכות 'חגיגה', יש בכלל אותה שמחה לשמוח הוא ובניו ובני ביתו כל אחד ואחד כראוי לו:**

ימי החג עם שאר ימים טובים, כולם אסורים בהספד ותענית, וחייב אדם להיות בהן שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלוים עליו שנאמר (דברים טז): 'וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ וגו' אף על פי שהשמחה האמורה כאן היא קרבן שלמים כמו שאנו מבארין בהלכות 'חגיגה', יש בכלל אותה שמחה לשמוח הוא ובניו ובני ביתו כל אחד ואחד כראוי לו:

כיצד? הקטנים, נותן להם קליות ואגוזים ומגדנות. והנשים, קונה להן בגדים ותכשיטין נאים כפי ממונו. והאנשים, אוכלין בשר ושותין יין שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין'. הרי מבואר בדבריו, שגם שאר אופני השמחה חיובם הוא מהתורה. ואולם מלשונו נראה שלא כדברי

אופני שמחה חיובם הוא מהתורה ולכן נוהג חיוב השמחה בזמן הזה, על אף שאין לנו בשר שלמים, מהמבואר במסכת 'מועד קטן' (יד:): שאבל אינו נוהג אבילותו ברגל, כי אתי עשה ד'וְשָׂמַחְתָּ' ודחי לעשה דאבילות. ואם נאמר שחיוב השמחה מהתורה אינו נוהג אלא באכילת בשר שלמים, הרי בזמן הזה, שאין בו בשר שלמים, אין השמחה נוהגת אלא מדרבנן ואם כן, איך יתכן שחיוב דרבנן ידחה מצות עשה דאבילות שהיא מהתורה? (ראה ברי"ף (סופ"ב דברכות) וברמב"ן בספר 'תורת האדם' וברא"ש מו"ק ג יג הסוברים שאבילות יום ראשון היא מהתורה). ובהכרח, שגם שאר אופני שמחה חיובם הוא מהתורה ולכן נדחה חיוב האבילות מפניהם.

ובדעת הראשונים החולקים וסוברים שחיוב השמחה בזמן הזה הוא מדרבנן, יש לבאר לפי דברי הגר"ש רוזובסקי (הובא בשמו בקובץ 'מבקשי תורה' (עניני יו"ט שפט): שהחיוב לנהוג בשמחה על ידי אכילת בשר קדשים יסודו ושרשו הוא מכח הימים עצמם, שהם במהותם ימי שמחה ובימי שמחה יש חיוב לנהוג במנהגי שמחה. ומה שמבואר בגמרא, שעשה ד'וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ' דוחה לעשה של אבילות, הכונה היא שמהותם של ימי השמחה מהיים סתירה לזמן האבילות ולכן לא יתכן שיחול זמן אבל בימי שמחה.

ולפיכך, גם בזמן הזה, על אף שהחיוב לנהוג במנהגי שמחה הוא רק מדרבנן כי אין לנו בשר קדשים, מכל מקום, הימים עצמם במהותם גם כיום הם ימי שמחה מהתורה ולכן בכוחם לדחות את האבילות, אף אם בפועל אי אפשר לנהוג בהם את השמחה מהתורה באכילת בשר קדשים.

והוסיף לישב לפי יסוד זה את קושית ה'מנחת חנוך' (מצוה רסד ג) שהקשה: לשיטת הראב"ד (חגיגה פ"א ה"א) שנשים אינן מצוות בשמחת יו"ט, מדוע הן אינן נוהגות אבילות ברגל? והביאור הוא: כי על אף שנשים אינן חייבות לנהוג בשמחה כיום טוב בפועל, בכל זאת, עצם מהותו של היום כזמן שמחה הוא גם לגבי הנשים וזמן השמחה הוא הדוחה את האבילות. ■

הר"ן והריטב"א. כי הם פירשו שאכילת בשר שלמים אינה אלא מצוה מן המובחר בלבד ואילו לדברי הרמב"ם, אדרבה, זו היא עיקר מצות השמחה ואילו שאר אופני השמחה רק נכללים בעיקר המצוה [וביותר נראה כן מדבריו בהלכות 'חגיגה' (א ח) שהזכיר רק את השמחה על ידי אכילת בשר שלמים ולא הזכיר כלל את אופני השמחה האחרים. ומשמע, שזהו עיקר מצות השמחה ואין זה רק מצוה מן המובחר]. ולדבריו, הגמרא שאמרה: **'אין שמחה, אלא בבשר'** מתפרשת כפשוטה, שרק בבשר מתקיימת מצות השמחה. אלא שאם נאמר כן, צריך ביאור מנין לו לרמב"ם לומר שמן התורה גם שאר שמחות בכלל? וביאר ה'שאגת אריה' (סה): שמצות

השמחה ענינה הוא שמחה כללית, שמחויב אדם לשמוח ביו"ט בכל אופני השמחה שביכולתו לשמוח, הכל לפי יכולתו ולפי רוב עושרו. אך כיון שמצינו בתורה שמחה באכילת בשר שלמים, הרי בזמן שיכול האדם לאכול שלמים, כמו בזמן הבית, בהכרח חייב הוא לקיים את מצות השמחה בבשר זה [מלבד שאר אופני שמחה] ואם לא אכל מבשר זה לא קיים חיובו, שהרי היה הדבר ביכולתו ולא עשאו. וזוהי כונת הגמרא במה שאמרה: **'אין שמחה, אלא בבשר (שלמים)'**. אבל אם היה האדם טמא בזמן הבית, או אפילו שהיה טהור בזמן הזה, כשאין לנו בשר שלמים, יכול הוא לצאת ידי חובת השמחה בשאר אופני השמחה. וה'שאגת אריה' (שם) הביא ראיה כדעת הראשונים הסוברים שגם שאר

להרויח בגדול! בתכנית:

'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך **\$28***
ותקבלו חינם:

'גנזי המלך'

CD's

טיולים

סעודה

סופ"ש

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית 'כח כפלים' למשך שנה מייניומם

לכבוד בנק כתובת הבנק מס' הסניף

1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון משפחה מס' זהות / ח.פ.

רח' מס' עיר מיקוד טל. בבית פלאפון

מס' חשבון בבנק	סוג חשבון	קוד מסלקה
2 3 9 2	סניף	בנק
קוד מוסד	אסמכחא / מס' מורה של הליקוח בחברה	

נותנים לכם בזה הוראה לחיוב חשבונותינו הנ"ל בסומכם, בנין תרומתי ל"שושר" בסכומים ובמועדים שיומנאו לכם מודי מעם בעצם באמצעי מגנטי, או רישומות על "שושר" כמפורט מטה ב"פרטי הוראה".
(2) יודוע ליוזמי לוי. א. הוראה זו ניתנת לכסול על פי הודעה מסוימתנו בכתב לבנק ול"שושר" שתכנס לתוקפיהם עסקים אחד לאחר מות הודעת בכנס וכן ניתנת לביטול על פי הוראת כל דין. ב. אהיה/נחות
רשאי/ים לכסול מראש חיוב מסוים ובכסדי, שהודעה על כך תימסר על ידי/ינו לבנק בכתב, למחרת יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אהיה/נחות רשאי/ים לכסול חיוב, לא יותר ממשערים ימים סמועדי החיוב,
אם אהיה/נכות לבנק, כי החיוב אינו תואם את המעריכים או הסכומים שנקבעו בכתב הוראה, אם נקבעו. (3) יודוע ליוזמי כי המעריכים שצוינו בכתב הוראה ומילויים, הם נחשבים שגלינו להסדיר את
המסוב. (4) יודוע ליוזמי כי סכומי החיוב עשוי הוראה זו, שפועל בלבד החשבון וכי לא תישלח ליוזמי על ידי הבנק הודעה מיוחדת בנין חיובים אלה. (5) תכנת יפעל כמתאם להוראות בכתב הוראה ות, כל יודוע מנכ
החשבון, יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעת תיקית או אחרת לכיצוע. (6) תכנת רשאי להוציא/ינו מן ההסדר המפורט בכתב הוראה ות, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודוע ליוזמי על כך מודי לאחר יבסת
החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) לא יאשר ל"שושר" בספת המחברי לוח, קבסת הוראות אלו מסוימתנו.

פרטי הוראה:
1. סכום החיוב ומועדו: יבסת מנת על פי "שושר" ע"י תעקיפת קביעתם.
2. פרטי החיוב וזמן במשכנת החתאיתו:
 \$ 28 זכאות לחייד
 \$ 56 זכאות לרוג

תורם נכבדי, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שושר" עליך לשלוח את המופס ל"שושר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779

"ונפלינו אני ועמך מכל העם"

"ונפלינו" לשון - פלא

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

אמנם לפי דבריו ז"ל, שענני כבוד אלה היה כתוצאה ממה שנתרצה הקב"ה לישראל אחרי חטא העגל, נראה שלא היה זה דבר מיוחד ומעלה נפרדת בפני עצמה, אלא שזה שייך באמת למחילה וסליחה והריצוי הגמור, כי הלא אחת הבקשות אל השי"ת בשעת תפלת בעילה היא: **'יחביאנו צל ידו תחת כנפי השכינה. חן יחן פי יבחן לב עקב להכינה'**. כלומר: שכדי שנזכה בשעת הדין על **'לב עקב'** ויצא לאור משפטנו, אנו מבקשים את הקב"ה שיחביאנו ב**'צל ידו תחת כנפי השכינה'**, והיינו: מעלת ענני כבוד שזה יגן עלינו. ועי"ז שנתקרב למקום קרבה גדולה כזו, גם נמצא את לבבנו מוכן לעבודתו יתברך. וזהו פירושו: **'להכינה'**, כלומר: שנזכה להכין לבבנו אליו ושתייהם באים כאחת, הכנת הלב ובחינתו בדיון.

ולפי דרכינו למדנו: כי מעלת ענני כבוד וזכירתם ע"י הסוכה, אינה רק לשעבר בלבד על המעלה שזכו לה אז לישראל ואילו כיום אין לנו ממנה ולא כלום, מלבד מה שאנו מצפים לעתיד **'כי עין בעין יראו'**, שהדבר אינו כן, אלא שגם אנו כל אחד לפי מה שהוא, כשהוא מקיים מצות סוכה זוכה לאיזו בחינה של מעלה עליונה שאין אחריה מעלה. וכל אדם מישראל יכול לזכות על ידה להכין את לבבו לפני ה' וגם להתרצות אליו כשיבחון **'לב עקב'**, כי זהו התכלית של מצות סוכה.

והרוקח הלכות סוכה הביא מדרש (פסיקתא דרב כהנא נספחים ב) וז"ל: **'א"ר לוי: כל מי שהוא מקיים מצות סוכה בעוה"ז, הקב"ה מסיך עליו מן המזיקין, שכן הוא אומר (תהילים צא): 'באבכתו יסוף לך ותחת כנפיו תחסה''** עכ"ל. הרי להדיא שע"י מצות סוכה זוכים לחסות תחת כנפיו ית' והיא הבקשה **'יחביאנו צל ידו תחת כנפי השכינה'**, שממילא זוכים גם ל**'חן יחן'** וגם להכנת הלב. (דליות יחזקאל). ■

ה'...: **'שוכה ה'**, וזה שכתוב: **'אשר אני עשה עמך'**. שהכל בשבילך וברצונך. וזה הגדולה והטובה אשר אין אחריה ולא היתה כזאת, שנאמר: **'אשר עין בעין נראה אתה ה'** וע"ז אנחנו מצפים **'כי עין בעין יראו'** (ישעיה נב) עכ"ל.

הרי שיש ב' מיני ענני כבוד. ועיקר מעלת ענני כבוד לא היו אלה שהיו

חג הסוכות יש בו עבר ויש בו עתיד: יש בו עבר, **'כי בסכות הושבתים'** (ויקרא כג). ויש בו עתיד, כי ההפטרה של יום ענינה לעתיד לבוא. יש בו שמחה של חג ויש בו מורא של ימים נוראים, וכפי קבלת חז"ל: מיוה"כ עד שמיני עצרת עשרה ימים, כמו עשרת ימי תשובה וגמר המערכה כולה שמתחלת ב'אלול' נגמרת ב'הושענא רבה' ו'שמיני עצרת'.

אמנם מהי התשובה בימי החג שאינם אלא ימי שמחה והיודוי אסור בהם. **'השיבנו ה' אליה ונשובה חדש ימינו כקדם'** (איכה ה). כלומר: התשובה האמיתית והשלמה היא בחידוש ימי קדם, שישוב העולם לקדמותו ומעלתו כמו שהיה קודם החטא, שעיקר שכינה בתחתונים היתה וכל המהלך מקדם עד הגאולה העתידה הוא מהלך של תשובה והנה חג הסוכות הוא זכר לענני כבוד. והקשה הטור ז"ל (או"ח תרכה): **'א"כ היה לו להיות בניסן, כי ענני**

כבוד היו בשעת יציאת מצרים בניסן ולמה הוא בתשרי?

אולם כבר כתב הגר"א ז"ל (מובא ב'כתב וקבלה' שמות לד י) וז"ל: **'נגד כל עמך אעשה נפלאות'** (שמות לד). והוא שריית הענן על המשכן והכבוד שורה עליהם לעין כל והולך לפנייהם לעין כל, כמ"ש (במדבר יד): **'אשר עין בעין נראה אתה ה' ונעננה'**, עד שתמהו כל האומות עליהם ואמרו (שיר השירים ג): **'מי זאת עלה מן המדבר כתימרות עשן? וכמ"ש (שמות מ): 'כי ענן ה' על המשכן' ואף שהלך הענן לפנייהם ביציאתם ממצרים, לא היה אלא לשעתו עד הים וגם לא היה לעיני כל ישראל רק לפני הנביאים שבהם משא"כ כאן. וזהו שכתוב (שם): **'לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם'**. וזה הוא הפלא הגדול, וכמ"ש האומות: אין אלו, אלא אלקים! וכמ"ש משה (שמות לג): **'ונפלינו אני ועמך מכל העם'**. **'ונפלינו' לשון - פלא. וכן השיב לו יתברך שמו: 'נגד כל עמך אעשה נפלאות' וזהו: 'ונפלינו'. והיה הולך לפנייהם במסעיהם וחונה בחנייתם וע"פ משה שאמר: 'קומה****

ביציאתם ממצרים, אלא אלה שזכו להם ע"י בקשת משה רבינו אחרי חטא העגל ואחרי המחילה ביוה"כ. ולכן זכר לענני כבוד אלה הוא חג הסוכות ולפיכך הוא בתשרי. ולכן חג הסוכות אף שבעיקרו הוא זכר להעבר כמו כל החגים, יש בו גם לעתיד, כי הראיה שראו **'עין בעין'** בעבר היא הצפיה לעתיד לבוא, **'כי עין בעין יראו'**. וזוהי גם התשובה בימים אלה, ההשתדלות והבקשה מאת ה' לחידוש ימי קדם שזוהי התכלית במהלך התשובה וגמר מערכתה. וכתחינת הנביא (איכה ה): **'השיבנו ה' אליה ונשובה חדש ימינו כקדם'**.

וגם למדנו מדברי הגר"א ז"ל, כי ביציאת מצרים היה גם מעין עוה"ב וכמ"ש: **'אשר עין בעין נראה אתה ה'** וע"ז אנחנו מצפים: **'כי עין בעין יראו'** ומבוארים דברי הסמ"ק ז"ל שכתב: כי במצות **'אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים'**, כלולה מצות האמונה בגאולה העתידה וזוהי בחינת מצות זכר ליצ"מ שנצטוונו בה בחג הסוכות וכאמור לעיל.

'הנהגה'

"וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת הַשְּׂמֵחָה"

ההבדל המהותי בין שמחת התורה לשמחת תענוגות העולם

תיפלות ותענוג גשמי - הנה, אלה, יצר להם מאד וידאגו כאשר לקברות יוכלו ויקרב יום מיתתם, כי הם אובדים כל שמחתם וטוב לא יהיה להם. אך אותם אשר הם שמחים על הגיל והשמחה אשר כבר שמחו - שזה אמנם לא יתכן ואין לו מקום אלא בשמחה של מצוה וגיל רוחני ונפשי - אלו ודאי ישישו מאד כשימצאו קבר ובבוא עת פקודתם, כי כל מה ששמחו, יוסיף להם זכות ומרבים שכרם לפניו, יתברך.

ובזה באנו לתת טוב טעם בחג שמיני עצרת זה, שהוא חג בפני עצמו, נוסף על חג הסוכות וסמוך אליו, מה שאין כן בשאר הרגלים. והוא לעניות דעתי טעם נאה ומתקבל להורות על ששמחתנו באלו הימים של הרגל לא היתה כשמחת הריקים בעבור הבלי העולם, אלא שמחה מעולה על ההצלחות הנפשיות המושגות

לנו בחדש זה, הוספנו עליהן בחג הסוכות בכמה מצוות, שעליהן נאמר (תהילים טז): **"שִׁבְעַת שְׂמֵחוֹת אֶת פְּנֵיךָ"** ומי יעיד על שמחה זאת שהיתה לשם שמים? בא האות והמופת, כי אחרי כן, אין לנו שום התעצבות וחרטה ממה ששמחנו, אדרבה, אנו עושים מחדש חג אחר של עצרת, שאנו ששים ומשמים מאשר שמחנו וששנו לעבודתו, יתברך. כ**"מְשׁוֹשׁ חֶתָן עַל פְּלֶה"** (ישעיהו סב ה) ישיש עלינו אלקינו כאשר שש על אבותינו. אמן, כן יהי רצון! (הבינה לעתים). ■

אצלו שום שמחה ממה שכבר עבר לו מהתענוגות, אדרבה, יולד לו עצב מה וכעין חרטה והתנחמות. וזה מוחש מאד, דומה לאמרם, ז"ל (גדרים ט:): **'הרשעים מלאים חרטות'**. מה שאין כן בשמחה של מצוה כי אחרי עבור סיבת השמחה

ועילתה, עוד ישוב לשמוח ולשוש על מה שהיה לו מהתענוג והשמחה, כי ישמח בעבור שמחתו הקודמת, כי עוד תוסיף לו שלמות. וכן הוא אצלי פירוש (תהלים סח ד): **"וְיִשְׂשׂוּ בְשִׂמְחָה"**. והוא מבואר.

ובזה יבואר מאמר איוב (ג כב): **"הַשְּׂמֵחִים אֵלַי גִּיל יִשְׂשׂוּ כִּי יִמְצְאוּ קֶבֶר"** ירצה; אותם אשר בשכר שמחו על דבר מה, אינם שמחים אחר כך על מה ששמחו - שזה יורה, היתה אותה השמחה של

כמה היביל האדם שמחת העולם בהצלחותיו וטובותיו, בהסתכלו מעוט קיומה והתמדתה, כי פתע פתאם הכל נאבד ונשכח ובוזה לא יתפתה ויתקלקל מסיבת שמחתו.

מעתה זאת היתה מגמת פני הקדמונים ז"ל, בראותם שמחת החג הזה בפרטות יותר משאר החגים, כי אסיפת הגורן והיקב, בצרוף חגיגת הרגל, תוסיף תת כח לשמחה יתירה ויש לחוש לקלקול הבא מהשמחה המיותרת. ועל כן בימים האלו, בתוקף השמחה, נקרא בפנינו ובשכלנו נסתכל בספר 'קהלת' ונבין עומק אמריו, בהראותו גנות העולם ושמחתו, מתחילתו ועד סופו והזכירו המיתה עם כל פרטיה. וזה יהיה לנו רסן והגבלה, לבלתי היות שמחתנו גשמית וגופנית, אלא רוחנית

ואלקית, מדרכת לעבודתו, יתברך והיא השמחה של מצוה באמת.

וכבר יש לי ענין נכון המתישב בהוראות ההפרש שיש בין שמחת התענוגים הגופניים ושמחת המעלה הנפשית שעליה אמר שלמה ע"ה (קהלת ח טו): **"וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת הַשְּׂמֵחָה"** (שבת ל:), והוא, שיוכר הבדל עצמי בינהן, במה שהשמחה הגשמית אינה, אלא, לכל המרבה, בעוד התענוג מושג כאילו תאמר, בזמן האכילה והשתיה, או בעת הטיול וכיוצא. אמנם אחרי כן לא תשאר

WWW.SHOFAR.NET

היפה את המנוחה

על כל שאלה תשובה מאגר ענק של שאלות וחשובות בכל הנושאים ביהדות. יש לך שאלה ביהדות שאף פעם לא העזת לשאול? במדור 'הכה אח המוסחה' באתר שופר' מקבלים את כל התשובות בוחרים שאלה והרב אמנון יצחק עולה ושונה

צפיה מהנה!!!

הרב זכריה יצחק שליט"א

חדש!!!

קריאה בתימנית

חמישה חומשי תורה עם הפטריות
ע"פ נוסח בלדי ושאמי
כל ספר תהילים
חמש מגילות
ספר דניאל
תפילות המועדים
ראש השנה כיפור וסליחות
שירי שבת
ועוד...

ניתן להשיג בשופר
רח' מתתיהו 10 ב"ב
טל. 03-6777779

ב-CD ו-MP3

שידוכים באמונה
ואגרים בין שולמות

משרד שידוכים למגזר החרדי והדתי לאומי
 חוצים שנקצור לכם למצוא את זיווגכם?
 חוצים שנברר הרהבה פראטיס לאמנכק?
 ברשותנו נצטיק רביס
 ברחהו האלי יעיליס ונאריס
 כי אצונן בסיד אשדכס באאונק

אפיטיס ופרימליה:
 180
 310
 37 אמי האזיק

1599-500-811

יעמדו על הברכה

מארקו בן אלידה
 יזכה לעלות ארצה
 עם כל משפחתו בקרוב

סטפאנו בן פראנקה
 יצליח בכל עסקיו

דיוג הגון
 אוהד שלום בן מרים
 ולירון בן מרים

יואל בן זילפה
 זמירה בת חנה
 לפרנסה, בריאות וחורה בתשובה וושק

לעילוי נשמת
 יוסף חיים יצחק בן רבקה

50% הנחה עד ערב סוכות

מחיר ב-ש"ח	קלטות אודיו
1 ז	1 קלטת מייפ
מחיר ב-ש"ח	1 קלטות וידאו
2 ז	1 קלטת וידאו
20 40	10 וידאו ומעלה לפי-
70 100	מיני סמינר (10 קלטות וידאו)
מחיר ב-ש"ח	תקליטורים לצפייה במחשב
15 30	תקליטור בודד
20 40	סמ 2 תקליטורים
25 50	סמ 3 תקליטורים
30 60	סמ 4 תקליטורים
100 200	10 תקליטורים
מחיר ב-ש"ח	שונות
25 50	1 תקליטור DVD
50 100	2 תקליטור DVD
200 400	10 תקליטור DVD
5 10	1 תקליטור שמע
500 1000	ספריית שופר 3-MP (cd 400)
25 30	תקליטור תהילים תמינית 3-MP
50 100	תקליטור תהילים תמינית 11 יח'

ניתן להשיג בטלפון 03-6777779
או במשרדי שופר רח' מתתיהו 10 ב"ב

ניתן התשובה העולמי

של הרב אמנון יצחק שליט"א

LET'S ALL GET TOGETHER

ניתן לצפות ב:

WWW.SHOFAR.NET